

سلف سلطانیه

● نازنین حسن نیا ● شادی رضائی
■ عکاس: شادی رضائی

قدمت

۱

شهر سلطانیه به دوران حکومت ایلخانان (قرن ۷ و ۸ ه.ق.) بازمی‌گردد، هرچند با توجه به کاوش‌های باستان‌شناسی در این مکان، به شهری به نام «اریاد» با قدمتی ۷ هزار ساله می‌رسیم. در زمان آلجایتو، ملقب به خداینده، هشتمین پادشاه ایلخانی، ساخت بنایی به ارتفاع ۳۰ هزار گام صورت گرفت تا آرامگاه عظیمی برای وی باشد و از آن تاریخ (۷۰۲ ه.ق.) این شهر را سلطانیه، به معنای شاه‌نشین، نامیدند. این شهر بعد از مرگ الجایتو به سال ۷۱۶ ه.ق. متروکه و بعد از حمله تیمور به ایران و به حکومت رسیدن میرانشاه پسر تیمور، بسیاری از ابنیه این شهر ویران شد. در زمان حکومت صفویه یکی از مهم‌ترین راه‌های میان تبریز (پایتخت صفویان در آن زمان) و بیلاق پادشاهان این سلسله بود. در اوایل حکومت قاجار به دلیل جنگ‌های میان ایران و روس و اقدامات فتح‌علی‌شاه (دومین پادشاه سلسله قاجار) بسیاری از بناهای این شهر آسیب فراوانی دیدند.

درعکس

زیر شهر «سلطانیه» و گنبد معروفش دیده می‌شود. ارتفاع گنبد سلطانیه ۴۸ متر است؛ یعنی تقریباً هم‌قد یک برج ۱۵ طبقه. واقعاً بلند است. شهری که در عکس می‌بینیم، چقدر بزرگ است؟

۲

۴

خط کش

بردارید و ارتفاع سلطانیه را در این عکس اندازه بگیرید. ارتفاع واقعی آن ۴۸ متر یا همان ۴۸۰۰ سانتی‌متر است. «نسبت کوچک شدن» در این عکس را حساب کنید. قطر شهر سلطانیه را هم با خط کش اندازه بگیرید. آیا می‌توانید قطر واقعی شهر سلطانیه را به دست آورید؟ می‌دانیم که فاصله همهٔ ساختمان‌های شهر و گنبد سلطانیه تا عکاس، تقریباً با هم برابر است.

۳

در

عکس، ساختمان‌ها

را کوچک‌تر از اندازه واقعی‌شان می‌بینیم. هر قدر عکس را از فاصله دورتری گرفته باشیم، ساختمان‌ها کوچک‌تر دیده می‌شوند. اگر آن قدر از ساختمانی دور شویم که قد آن را نصفِ قد اصلی‌اش ببینیم، عرض ساختمان و اندازه درها و پنجره‌ها، همگی نصف اندازه اصلی دیده می‌شوند. اگر همه اندازه‌ها به یک نسبت کوچک نمی‌شدند، چه اتفاقی می‌افتاد؟ پس اگر آن قدر از یک ساختمان دور شویم که آن را یک صدم اندازه اصلی‌اش ببینیم این «نسبت کوچک شدن» برای همه قسمت‌های ساختمان ثابت می‌ماند. یعنی همه آن‌ها هم یک صدم اندازه اصلی دیده می‌شوند.

۵

در بعضی عکس‌ها،

«نسبت کوچک شدن» برای همه قسمت‌های عکس یکسان نیست. یعنی بعضی چیزها در عکس کمتر کوچک می‌شوند و بعضی چیزها بیشتر. عکس‌های «سلفی» بهترین مثال برای این حرف هستند. به نظر شما چرا در این عکس، عکاس بزرگ‌تر از گنبد سلطانیه دیده می‌شود؟ چه وقت‌هایی «نسبت کوچک شدن» در عکس‌ها ثابت است؟

